

5. Майовець Є.Й. Аграрне підприємництво в трансформаційній економіці України / Є.Й. Майовець // Дисертація на здобуття наук. ст. д.е.н. – Львів, 2007. – 417 с.
6. Злупко С.М. Підприємництво: основи, особливості, механізми. Навч. посіб. / С.М. Злупко, О.В. Стефанишин, Л.А. Швайка. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 370 с.
7. Липчук В.В. Розвиток малого підприємництва в сільському господарстві: Монографія / В.В. Липчук, С.В. Коробка. – Львів, Сполом, 2011. – 227 с.
8. Янушевич В.М. Стан та перспективи розвитку малого підприємництва в аграрному секторі України / В.М. Янушевич, І.А. Шавкун // Реформування економіки України. – К., 1997. – С. 82-88.
9. Закон України «Про підприємництво» / Аграрна реформа України, 1990-1996: Законодавчі акти і нормативно-методичні документи / За ред. М.В. Зубця. – Київ, 1996. – С. 102-112.
10. Господарський кодекс України: Станом на 7 квітня 2008. – К.: Велес, 2008. – 168 с.
11. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, №3, ст. 23.
12. Статистичний збірник. Діяльність суб'єктів малого підприємництва. / За ред. Г.М. Корисько. – Львів, 2013. – 102 с.

Summary. *The paper studied the development of small enterprises in Lviv region with emphasis on the status of its operation in agriculture, forestry, fisheries gospodarstvah. Na basis of the results found are the main reasons that hinder these activities and proposed actions to address them.*

Key words: *smallbusiness, micro, development, entrepreneurs, legalpersons, thelevelofprofitability.*

УДК 657.471

*Яковець Г.Ю., аспірант кафедри обліку і аудиту,
Житомирського державного технологічного університету*

РОЛЬ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В СФЕРІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ: ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті досліджено роль венчурного інвестування в сфері фінансування інноваційної діяльності підприємств, визначено чинники, що зумовлюють існування інноваційного потенціалу венчурного капіталу та систематизовано об'єкти бухгалтерського обліку під час здійснення інноваційної діяльності

Ключові слова: *венчурне фінансування, інноваційна діяльність, інвестиції, бухгалтерський облік, інновації*

Сучасна стадія постіндустріального розвитку економіки передбачає важливу роль науки та інновацій, які не тільки відкривають нові горизонти для здійснення фундаментальних досліджень, що сприяють досягненню максимальної прибутковості, конкурентоздатності та розвитку підприємства.

Задля ефективної реалізації політики щодо впровадження інновацій та новітніх технологій необхідним є дієвий механізм фінансування фундаментальних і прикладних досліджень з боку держави та бізнесу. Це, в свою чергу, веде до пошуку нових раціональних джерел фінансування, одним із яких є венчурне інвестування.

Венчурне інвестування виступає альтернативним джерелом залучення вільних ресурсів на довгостроковий період, що дозволяє реалізувати перспективні проекти, які спрямовані на впровадження інновацій та новітніх технологій у діяльність підприємств.

Венчурний капітал, на базі якого виникає інноваційний бізнес, стає потужним ринковим механізмом, який дозволяє централізувати вільні грошові засоби, з'єднати їх з масою нагромаджених наукових відкриттів, комерціалізувати їх за допомогою суб'єктів господарської діяльності. Саме завдяки венчурному капіталу, в США, починаючи з 1982 року, щорічно виникало 600-800 тис. нових фірм, а загалом їх

з'явилося понад 23 млн., що збільшило зайнятість робочих на 87 млн. чоловік. Це значно перевищило скорочення за той же час 40 млн. чоловік, зайнятих в структурі великих компаній. До 80% великих корпорацій, що входили до 100 провідних, втратили позиції, а деякі перестали існувати [2, с. 13].

За оцінками експертів, обсяг венчурних інвестицій в Україні у 2013 році склав 150 млн. доларів США, це в півтора рази більше, ніж минулого року, і в 7 разів більше, ніж два роки тому. На вітчизняному ринку угод стало більше, хоча це і були переважно інвестиції в компанії на ранніх стадіях – від 20 тис. доларів США до 200 тис. доларів США [4].

Дослідженню особливостей венчурного інвестування в Україні присвятили свої праці такі вчені, як Л.Л. Антонюк, С.З. Мошенський, О.М. Петрук, Н.Ю. Пікуліна, А.М. Поручник, Н.І. Редіна та ін.

Однією зі специфічних особливостей венчурного інвестування є те, що суб'єктами венчурного підприємництва є інвестор (або інвестиційний комітет), венчурні капіталісти та підприємства-реципієнти. Венчурні капіталісти є посередниками між інвесторами або інвестиційним комітетом. Вони можуть представляти загальні інтереси групи інвесторів без вкладення власних коштів у підприємства-реципієнти, приймають активну участь в управлінні діяльністю інвестованих підприємств і отримують лише частину прибутку від збільшення ринкової вартості об'єкта вкладення.

Зауважимо, що венчурна діяльність є досить ризиковим бізнесом. Для інвестора найбільший ризик полягає у вкладенні фінансових ресурсів в діяльність підприємств, відносно яких немає впевненості у поверненні вкладених коштів та отриманні прибутків, так як певні гарантії в такому фінансуванні взагалі не надаються. Для підприємства-реципієнта, в свою чергу, негативною стороною такого фінансування є повна або часткова відстороненість від управління підприємством та у розподілі значних прибутків.

Венчурні інвестори (фізичні особи і спеціалізовані інвестиційні фонди) за допомогою експертів попередньо детально аналізують як інвестиційний проект, так і діяльність підприємства, що його пропонує, його фінансовий стан, кредитну історію, якість менеджменту, специфіку інтелектуальної власності. Особлива увага приділяється оцінці ступеня інноваційного проекту, від якої переважно залежить потенціал підвищення вартості підприємства. Венчурний інвестор фінансує створення підприємства, потім підтримує його розвиток, на визначеному етапі сприяє випуску акцій для продажу на ринку цінних паперів з метою отримання прибутку. Для забезпечення необхідної ліквідності акцій для продажу малого високотехнологічного підприємства за високою ціною воно повинно пройти шість поступових етапів життєвого циклу: розробка інвестиційного проекту; формування підприємства; початкове залучення венчурного капіталу; початок виробництва нової наукомісткої продукції; розширення та стійке функціонування на основі успішної реалізації продукції, що випускається; продаж підприємства та повернення інвестору вкладених коштів і виплата прибутку [3, с. 19].

Венчурні інвестори беруть пайову участь у капіталі інноваційного підприємства. Вони надають кошти на довгостроковий період на безповоротній і безвідсотковій основі, не вимагаючи гарантій або застави. Венчурні інвестиції є важливим джерелом фінансування для малих інноваційних підприємств, особливо на початковій стадії розвитку, адже вони не мають відповідного забезпечення, гарантій поворотності коштів, кредитної історії, і тому виникають значні труднощі з фінансуванням їх діяльності. Капітал у венчурні фонди або малі підприємства вкладається у вигляді прямих інвестицій або кредитів під низький відсоток. Оскільки венчурні інвестори стають співвласниками інноваційної фірми, то у разі успіху проекту одержують значні прибутки шляхом продажу акцій за ціною набагато вищою, ніж первинні вкладення. В Україні фондовий ринок не розвинений, а на міжнародному ринку акції також

складно продати, оскільки думка про компанію формується з урахуванням попиту на її акції на вітчизняному ринку. Через це венчурні фонди мають іншу мету – після збільшення вартості компанії її продають іноземному стратегу [1, с. 12-14].

Особливості венчурної діяльності зумовлюють значний вплив на систему бухгалтерського обліку, який проявляється у формуванні інформації в системі бухгалтерського обліку щодо венчурної діяльності у формі групування даних щодо напрямів венчурної інвестиційної діяльності, стадій, форм фінансування, етапів. Рахунки бухгалтерського обліку, в свою чергу, акумулюють інформацію про витрати, понесені в ході здійснення венчурної інвестиційної діяльності, за місцями їх виникнення, центрами відповідальності та джерелами фінансування. Крім того, формування аналітичних розрізів групування бухгалтерських даних здійснюється з метою прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень.

На основі проведених досліджень встановлено, що існують такі чинники, що зумовлюють існування особливого інноваційного потенціалу венчурного капіталу:

- зв'язок з особливою інтелектуальною працею в тих відтворювальних процесах, де він відіграє роль одного з провідних ресурсів;
- зв'язок з підприємницькою працею, для якої є притаманним новаторство, винахідництво, готовність до ризику та ін.;
- рух венчурного капіталу, увесь його життєвий цикл супроводжується особливою організацією, контролем, менеджментом та якісно вищим рівнем інформаційного забезпечення з використанням новітніх технологій.

Слід відмітити, що науковцями розглядаються також етапи інноваційної діяльності, серед яких виокремлюються групи витрат, що безпосередньо є об'єктами бухгалтерського обліку (табл. 1).

Таблиця 1

Чотири етапи інноваційної діяльності [5]

Етап	Групи витрат
1. Дослідження і розробки	1. Витрати на дослідження 2. Вкладення (тобто капітальні вкладення або капітальні витрати) у створення нематеріальних активів 3. Витрати від звичайних видів діяльності: – витрати на дослідження ринку; – витрати на управління та ін.
2. Інвестиційний етап	1. Вкладення (капітальні витрати) у придбання і створення нематеріальних активів 2. Вкладення (капітальні витрати) у придбання і створення основних засобів 3. Витрати від звичайних видів діяльності: – витрати на дослідження ринку; – витрати на управління та ін. 4. Витрати на обслуговування позик та ін. 5. Активи і зобов'язання сегмента, що формується
3. Етап освоєння продукції і виходу на ринок	1. Витрати від звичайних видів діяльності: – витрати на виробництво і продаж; – ліцензійні платежі та ін. – витрати на управління 2. Витрати на обслуговування запозичених коштів та ін. 3. Доходи від звичайних видів діяльності (виручка від продажу та ін.) 4. Активи і зобов'язання сегмента, що формується
4. Етап ліквідації вкладень (у необоротні активи) або заміщення інновацій	1. Доходи і витрати від вибуття необоротних активів 2. Витрати від звичайних видів діяльності (витрати на управління та ін.)

Судячи з особливостей і характеристик венчурної інвестиційної діяльності, доцільно визначити основні принципи її обліку, до яких входить: формування інформації в системі бухгалтерського обліку, яка передбачає групування даних щодо напрямів венчурної інвестиційної діяльності, стадій, форм фінансування, етапів; формування на рахунках бухгалтерського обліку інформації про витрати, понесені в ході здійснення венчурної інвестиційної діяльності, за місяцями їх виникнення, центрами відповідальності та джерелами фінансування; формування аналітичних розрізів групування даних бухгалтерського обліку з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Альмераї А. Проблеми венчурного інвестування в Україні / А. Альмераї // Вісник КНЕТУ. – 2009. – № 3. – С. 11-15.
2. Кириленко В. Венчурні інвестиційні фонди України: сутність та перспективи розвитку / В. Кириленко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль, 2009. – № 1. – 223 с. – С. 7-19.
3. Петрук О.М. Теорія та практика венчурного фінансування [текст]: Монографія / О.М. Петрук, С.З. Мошенський. – Житомир, : ЖДТУ, ПП «Рута», 2008. – 248 с. 5
4. Руслан Крамаренко: «Поки у США та Європі зменшується обсяг венчурних інвестицій, в Україні він зростає, адже тут шукають «свіжу кров» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://kievcity.gov.ua/news/11179.html>
5. Саенко К.С. Инновационный и экологический учет: предпосылки и общие принципы их становления / К.С. Саенко // Аудит и финансовый анализ. – 2007. – № 5.

***Summary.** The role of venture investments in the financing of innovation activity of enterprises has been researched in the article, the factors that contribute to the existence of the innovation potential of venture capital have been defined, as well as the accounting objects that appear during the implementation of innovation activity have been systemized.*

***Key words:** venture investments, innovation activity, investments, accounting, innovations*

***Bartosz Marcinkowski** MSc, a graduate student
in the Department of Enterprise Resource Management and Analysis,
University of Economics in Poznan*

CREATION OF THE COMPETITIVE POSITION, AND INTERNATIONAL ACTIVITIES. CASE STUDY OF TERRAVITA LTD.

One of the forms to build competitive position is working on the global market, allowing to broaden markets, access to cheaper or skilled labour, cooperation with international counterparties, placement of production in the best phase of the value chain, etc. The author describes achieving competitive advantage through globalization of the activities based on the example of a company operating on the extremely dynamic market of chocolate products export.

***Key words:** chocolate market, competitive advantage, competitiveness, globalization,*

Introduction

Companies operating in the world today must deal with ever-higher barriers of development. To them can be included an intense growth of competition and the aggressiveness of operating, the increasing complexity of the environment, unprecedented dynamics of the globalization processes, economic uncertainties, fluctuations in demand, difficulties in access to skilled labour, shortage of financing and many more. Really fast development can be achieved only by undertakings which make use of any opportunity that